

Economische ontwikkeling 2021

Een economie op gang

Willemstad, 24 juni 2022

Economische Ontwikkeling 2021:

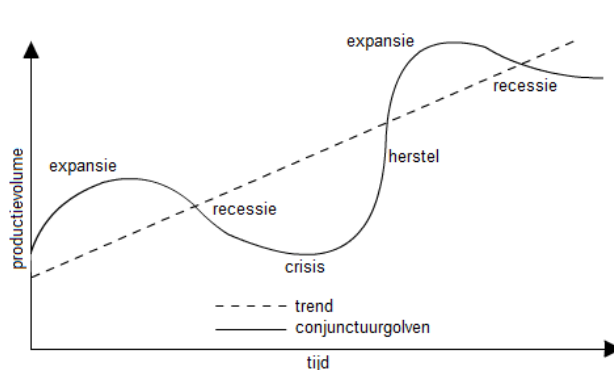
Een economie op gang

Eerste resultaten van het Bruto Binnenlands Product Curaçao – 2021

De economie neemt toe met 4,2 procent in 2021

De Curaçaose economie is in 2021 met 4,2 procent toegenomen. Tijdens de lockdowns in 2020 en 2021 kwam de economie voor een groot deel stil te liggen. Het waren moeilijke jaren voor de Curaçaose economie, aangezien Covid een wereldwijde recessie veroorzaakte en internationale reizen beperkte tot zeker de eerste helft van 2021. Ondanks dat is de economie van Curaçao weer op gang. De bovenmatige groei in de toeristische activiteiten, de groei in de informatie en communicatie en investeringsprojecten van onroerend goed activiteiten zijn de toonaangevers die Curaçao weer perspectief hebben gegeven in deze toch onzekere tijden.

De economische activiteiten op Curaçao produceerden een groei oftewel een expansie in het

bruto binnenlands product (bbp) van 4,2 procent. Deze merkwaardige toename was in een lange tijd niet beleefd op Curaçao. Gedurende 5 jaren achtereenvolgens was er een dalende trend in de economie (2016, -1,0%; 2017, -1,7 %, 2018, -2,2% en 2019, -3.4%, 2020, -18,4), waar uiteindelijk Curaçao in een diep corona recessie belande. Dit betekent dat de omvang van de economie

(ofwel het bbp) veel kleiner is dan in het jaar ervoor welke zijn consequenties met zich meebrengt. Echter in 2021, in de conjunctuercyclus van de economie, wordt er een economische expansie ervaren. De expansie wordt gekenmerkt door het toenemen van economische activiteiten: de productie en investeringen stijgen, bankleningen zijn gemakkelijk verkrijgbaar, de werkloosheid neemt af, de hoeveelheden beschikbare goederen en diensten stijgen.

De eerste voorlopige berekeningen gericht op de economische ontwikkeling in Curaçao hebben betrekking op de reële ontwikkelingen, dat wil zeggen, dat zij gecorrigeerd zijn voor prijsontwikkelingen. Dit blijkt uit de gegevens die het Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao (CBS) vandaag bekend heeft gemaakt.

De economische groei wordt berekend aan de hand van de volumegroei in het productieproces en de conjunctuurontwikkeling. Deze gegevens zijn voorlopig, omdat nog niet over volledige gegevens van alle bedrijfstakken kan worden beschikt. Deze economische indicatoren zijn statistieken die de huidige status van de economie van een land aangeven, afhankelijk van een bepaald gebied van de economie (zoals de industrie, de werkgelegenheid, de prijzen, etc.).

De economische ontwikkeling per bedrijfstak

In april 2020 heeft de overheid verschillende steunmaatregelen (TBZO, NOW)¹ ingevoerd om de economische en maatschappelijke gevolgen van de pandemie te beperken. Deze steunmaatregelen hadden tot doel het verlenen van financiële steun aan de meest getroffen groepen in de maatschappij welke duurde tot begin oktober 2021. In de tweede helft van 2021 begon de economie weer op te leven naarmate men meer controle had over het Covid-19 gebeuren, de bedrijvigheid van de economie kwam weer tot stand. De bedrijvigheid kwam niet over de hele linie van economische activiteiten, maar bepaalde sectoren waren zeker de drijfveren waardoor er reële groei heeft plaatsgevonden.

De toegevoegde waarde van *Landbouw, visserij en mijnbouw* is gestegen met 0,3 procent (in 2021), in het voorgaande jaar was er een daling van min of meer 2,8 procent.

De doorlopende tekortkoming van de industriële activiteiten zetten door in een minder negatieve daling van ongeveer 1,4 procent vergeleken met de sterke daling van 56 procent in 2020 in de bedrijfstak *Industrie*. De oorzaak hiervan is het uitvallen van de olieraffinage activiteiten in 2020. In 2021 wordt alleen gekeken naar de industriële bedrijvigheid (zonder raffinaderij) in deze bedrijfstak welke is gedaald gezien hun afzetmarkten die ook tijdelijk zijn gesloten.

De *Utiliteitssector* (bestaande uit productie en distributie van elektriciteit, water en gas) vertoont een verdere afname van 1 procent. In deze bedrijfstak is er een toename in de volume-activiteit waargenomen van elektriciteit en in de productie van water. Door inflatiecorrectie vertonen deze een daling.

Activiteiten in de *Bouw* zette zich voort in een dalende situatie van 0,7 procent vergeleken met de achteruitgang van het jaar daarvoor van 6,0 procent. Deze negatieve prestatie kan worden toegeschreven aan de maatregelen van stopzetting van de bouw voor een periode in verband met de pandemie. Het kan ook worden toegeschreven aan de hoge kosten in de import van constructiematerialen door omhooggeschoten tarieven voor een enkele zeecontainer in het afgelopen jaar ².

¹ De regelingen Tijdelijke Bijstand Zelfstandige Ondernemers (TBZO) en Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)

² <https://blogs.imf.org/2022/03/28/how-soaring-shipping-costs-raise-prices-around-the-world/>

De activiteiten in de *Handel* zijn toegenomen met 3,4 procent, ten opzichte van een daling in 2020 (-20,6%). De stijging is veroorzaakt door een toename van de goedereninvoer en de verschillende handelsactiviteiten van de bedrijven.

In 2021 vertoont de bedrijfstak *Transport & Opslag* een opbloei van bijna 1 procent (0,9%) in de economische activiteiten. Bij transport zijn bepaalde activiteiten in de haven en luchthaven in het algemeen vooruitgegaan, zoals het aantal tanker activiteiten en container afhandelingen bij de havenactiviteiten. Het aantal binnengeloodste schepen naar gewicht zijn licht achteruitgegaan. Hierbij moet men nog denken aan de doorgerekende invloed van het uitblijven van een raffinaderij. De cruise calls en het aantal cruisepassagiers zijn in 2021 nog niet op de gebruikelijke niveau van voor de pandemie uitbraak. De luchttransportactiviteiten zijn flink gestegen als gevolg van een stijging in het aantal passagiers en het aantal landingen. Ondanks die toename zijn de luchtvrachten niet gestegen.

De *Horeca* (verschaffen van diensten in accommodatie en maaltijden activiteiten) behorend bij de toerisme sector, deze is enorm gestegen in 2021. De activiteiten in de bedrijfstak hotels en restaurant zijn sterk toegenomen ten opzichte van het jaar 2020 die een daling vertoonde (19.7%). Een globaal overzicht van het aantal overnachtingen van toeristen vanuit de verschillende toeristische regio's laat zien dat er een overweldigend toename heeft plaatsgevonden. De grootste toename was van Zuid-Amerika met 76 procent, daarna volgt het Europese gebied die is vooruitgegaan met 68 procent. Toeristische overnachtingen vanuit het Caribisch gebied zijn toegenomen met 47 procent. Noord Amerika laat een kleine groei zien van 27 procent in overnachtingen. Uit andere gebieden zijn overnachtingen gegroeid met 160 procent. Min of meer is zowel het totaal aantal overnachtingen van toeristen met 63 procent en het totaal aantal bezoekers met 52 procent toegenomen. Alles overziend leiden deze ontwikkelingen tot een stijging in toegevoegde waarde in de bedrijfstak hotels en restaurants van 33,6 procent.

In de sector *Informatie en communicatie* wordt ook een stijging waargenomen in economische activiteiten in 2021 (12,2%).

Bij de bedrijfstak Financiële dienstverlening is er een groei in het geheel waargenomen van bijna 3 procent (2,8%) in 2021. De economische activiteiten tonen een groei bij de commerciële banken en ook verzekeringmaatschappijen.

In de bedrijfstak *Vastgoedactiviteiten* wordt een stijging van 10 procent waargenomen in de activiteiten.

De bedrijfstakken *Professionele, wetenschappelijke en technische activiteiten* en *Administratieve en ondersteunende activiteiten* hebben beiden respectievelijk een krimp van 9,1 procent en 4,4 procent.

De bijdrage van de *Overheid* tot de economische ontwikkeling was reëel minder in 2021. Er is een daling van 10,8 procent geconstateerd.

In de bedrijfstak *Onderwijs* wordt een achteruitgang getoond in 2021. De toegevoegde waarde van onderwijs is gedaald met 6,7 procent.

In de *Gezondheidszorg* is er een daling van 1,5 procent in 2021. De daling is voornamelijk te wijten aan hoge inflatie gevolgen en minder electieve behandelingen in verband met de Covid-maatregelen.

In *Kunst, amusement en recreatie* is er een weergave van een daling van -10,4%. De activiteiten in deze bedrijfstak zijn in mindere mate uitgevoerd vanwege aangescherpte maatregelen.

In *Overige dienstverlening* wordt een lichte daling van 0,6 procent waargenomen.

De wereldeconomie

In 2021 is de groei van de wereldeconomie 6,1 procent, dit is overeenkomstig de “World Economic Outlook”³ van het Internationaal Monetair Fonds. In 2021 is de wereldeconomie gestegen in vergelijking met de krimp van 3,1 procent in het jaar 2020.

De ontwikkelde economieën geven een gemiddelde stijging aan van 5,2 procent in 2021, in 2020 was het een daling van 4,5 procent. De groei ontwikkeling is voornamelijk beïnvloed door o.a. de Verenigde Staten (5,7%), de Eurozone (5,3%) waarvan Nederland een toename beleefde in zijn economie van 5 procent. Andere landen zoals het Verenigde Koninkrijk (7,4%), Canada (4,6%), en Japan (1,6%) hebben allemaal een economische groei ervaren in 2021.

De opkomende en ontwikkelingseconomieën zetten door met een groei van 6,8 procent in 2021, in vergelijking met een daling in 2020 (-2,0%). In 2021 zijn de economieën van Azië algeheel gegroeid met 7,3 procent.

In 2021 vertoont de economische ontwikkeling van Latijns-Amerika en Caribisch gebied een gemiddelde groei van 6,8 procent. De economie van Colombia is met 10,6 procent reëel gegroeid, terwijl Venezuela uit de diepe recessie van 30 procent van 2020 naar een minder harde daling van 1,5 procent (2021) overstapt. Volgens de gepubliceerde data uit de ‘Regional Economic Outlook for the Western Hemisphere’⁴ is de Caribische regio die toeristisch afhankelijk is met 2,8 procent toegenomen waaronder Jamaica een positieve reële groei van 4,4 procent en Barbados

³ International Monetary Fund. World Economic Outlook, April 2022: War sets back the global recovery.

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/04/19/world-economic-outlook-april-2022>

⁴ Regional Economic Outlook for the Western Hemisphere, April 2022

<https://www.imf.org/en/Publications/REO/WH/Issues/2022/04/22/regional-economic-outlook-for-western-hemisphere-april-2022>

1,4 procent. Het buureiland Aruba heeft een groei van 16,8 procent. De Caribische regio die exporteurs zijn van grondstoffen zijn met 4,7 procent toegenomen dankzij de bovenmatige groei als Guyana met 19,9 procent. De economische ontwikkeling in Curaçao loopt in dezelfde trend van de meeste landen in de Caribische regio waarvan de meesten een herstel of expansie hebben meegemaakt na de buitengewone dalende cijfers van 2020.

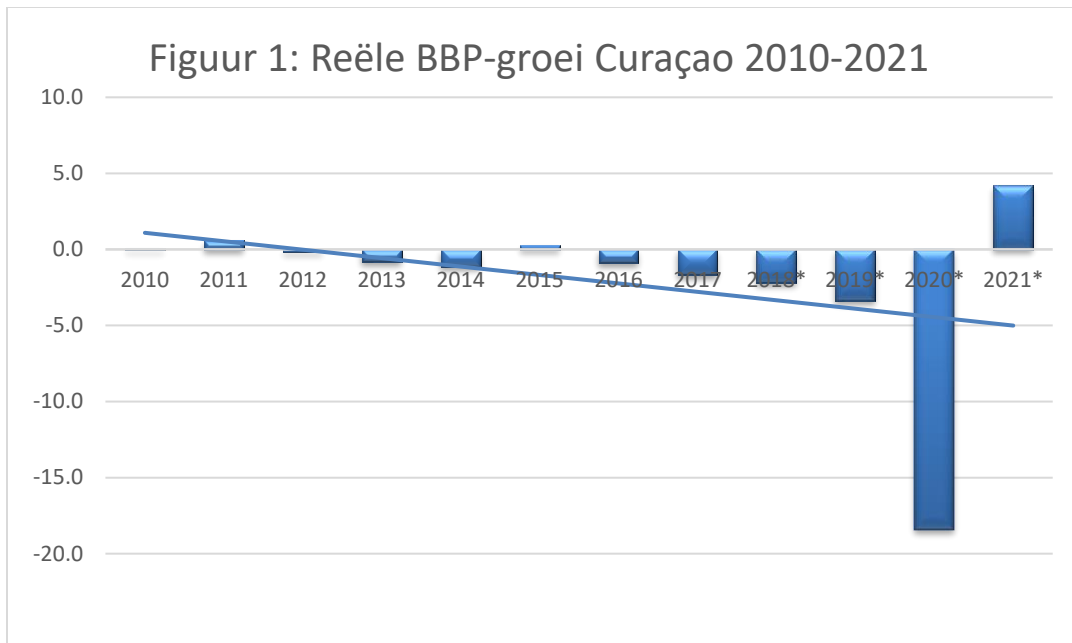
Historische economische ontwikkeling

De historische data van 2010 tot 2021 geeft aan dat de economische groei op Curaçao zeer laag is over de jaren. Figuur 1 geeft een uiteenzetting van de reële economische ontwikkeling over de jaren 2010 tot 2021. Er is een progressief beeld van teruggang vanaf 2016 tot en met 2020. De coronapandemie in 2020 en begin 2021 laat zien dat we sterk afhankelijk zijn van de buitenwereld (er wordt meer geïmporteerd dan geëxporteerd)⁵ en hoe kwetsbaar onze arbeidsmarkt⁶ is en hoe sterk het is gerelateerd aan de voortgang van de economie. In 2021 zijn de toerismeactiviteiten de drijfveer die de economie weer op gang brengen. Figuur 2 laat zien hoe Curaçao staat in de wereldeconomie en de regio. In 2010, 2011, 2015 en 2020 en 2021 lopen we parallel met de economische ontwikkeling van de wereld en het Caribisch gebied. De overige jaren laat het tegenovergestelde economische pad zien.

////////////////////

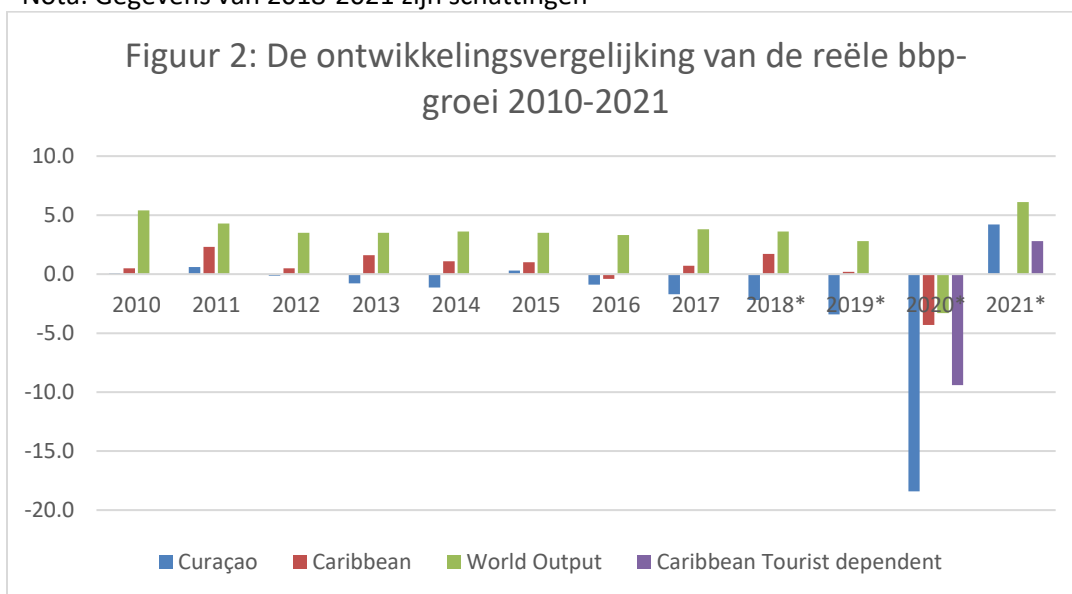
⁵ Central Bank of Curaçao and St. Maarten, <https://www.centralbank.cw/statistics-reporting/statistics/external-sector-statistics/balance-of-payments-curacao>, table 1-8 Balance of Payment-Curaçao

⁶ Centraal Bureau voor de Statistiek, <https://www.cbs.cw/flysystem/media/090621-de-aanbodkant-van-de-arbeidsmarkt-curacao-met-kaft.pdf>, zie tabel 2 De arbeidsmarktsituatie op Curaçao, oktober 2020

— = trend lijn

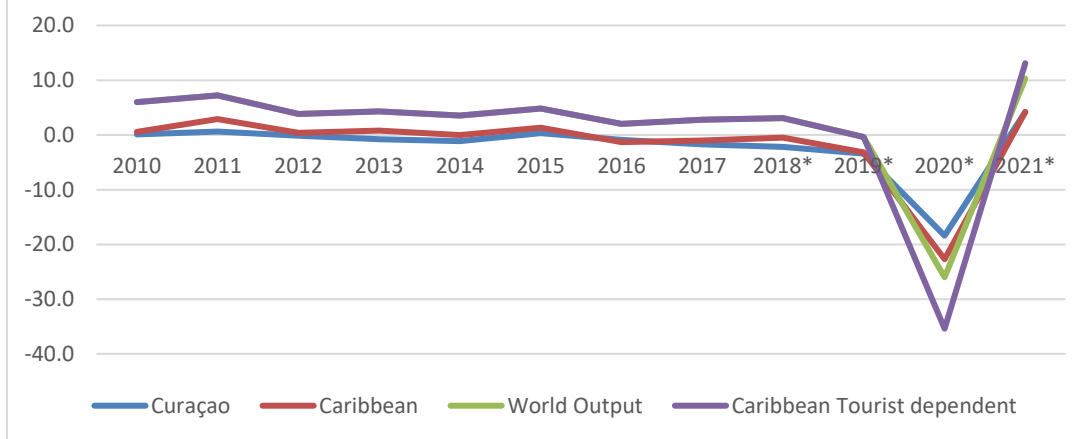
*Nota: Gegevens van 2018-2021 zijn schattingen

*Nota: Gegevens van 2018-2021 zijn schattingen

**Caribbean Tourist dependent data available for 2020 and 2021

Figuur 3: De ontwikkelingsvergelijking van de reële BBP-groei van Curaçao 2010-2021

*Nota: Gegevens van 2018-2021 zijn schattingen